

Szegedi Ítéltábla
Bf.III.187/2023/8.

A Szegedi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Szegeden, 2023. szeptember 19. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

ítéletet:

A költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt *Terhelt1* ellen indított büntetőügyben a Szolnoki Törvényszék 2022. november 23. napján kihirdetett 6.B.882/2022/2. számú ítéletét *megváltoztatja* az alábbiak szerint:

Terhelt1 vádlottat előzetes mentesítésben részesíti.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal, hogy a vádlott terhére megállapított költségvetést károsító bűncselekmény jogszabályi alapja: Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont *1. és 3. fordulat*, (5) bekezdés b) pont 2. fordulat;

a vádlottat gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól tekinti eltiltottnak;

a vádlottal szemben kiszabott pénzbüntetést meg nem fizetése esetén fogházban, vagy amennyiben a felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását elrendelik, úgy börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni; továbbá azzal, hogy

a vádlott a vele szemben kiszabott pénzbüntetés első részletét 2023. október 25. napjáig köteles megfizetni.

Kötelezi a vádlottat a másodfokú eljárás során felmerült 15.916,- (tizenötezer-kilencszáztizenhat) forint bünygyi költség megfizetésére.

Az ítélettel szemben fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

[1] A Szolnoki Törvényszék a 2022. november 23. napján kihirdetett 6.B.882/2022/2. számú ítéletével vádlott1 vádlottat bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont és (5) bekezdés b) pont 2. fordulat] és 2 rendbeli bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége [Btk. 345. §] miatt – halmazati büntetésül – 1 év 8 hónap szabadságvesztésre, 2 év – helyesen – gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra és 200 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. Megállapította, hogy a szabadságvesztés büntetés végrehajtási fokozata börtön. A szabadságvesztés végrehajtását 3 évi próbaidőre felfüggesztette.

[2] Megállapította, hogy a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának elrendelése esetén a vádlott a szabadságvesztés büntetésből legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 1.000,- Ft-ban állapította meg azzal, hogy az így kiszabott mindösszesen 200.000,- Ft pénzbüntetést meg nem fizetése esetén szabadságvesztés büntetésre kell átváltoztatni. A pénzbüntetés megfizetésére 4 havi részletfizetést engedélyezett azzal, hogy az első, 50.000,- Ft összegű részlet 2022. december 25. napján, míg minden további részlet a következő hónap 25. napján válik esedékessé, egy részlet elmaradása esetén pedig a hátralék egy összegben válik esedékessé. Kötelezte a vádlottat 67.420,- Ft bűnügyi költségnek külön felhívásra az állam részére történő megfizetésére.

[3] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen vádlott1 vádlott és védője jelentett be fellebbezést – egyezően – a foglalkozástól eltiltás kiszabása miatt, annak mellőzése érdekében.

[4] vádlott1 vádlott védője fellebbezésének indokolásában kifejtette, hogy a bűnösségét az előkészítő ülésen beismerő vádlottal szemben kiszabott büntetés – konkrétan a foglalkozástól eltiltás – nem igazodik kellőképpen az elkövetett cselekmények tárgyi súlyához és a vádlott személyi körülményeihez. Kiemelte, hogy vádlott1 vádlott nem töltött be kezdeményező szerepet a bűncselekmények elkövetésében, csupán bűnsegéd volt; az időmúlás megközelíti a 10 évet; továbbá a vádlott büntetlen előéletű. Mindezen körülményekre figyelemmel álláspontja szerint a foglalkozástól eltiltás mellőzhető, és vádlott1 vádlott előzetes mentesítésben is részesíthető. Összességében a foglalkozástól eltiltás mellőzésére tett indítványt.

[5] A Szegedi Fellebbviteli Főügyészség Bf.128/2022/26. számú átiratában elsődlegesen az iratok hiányos felterjesztését észrevételezte azzal, hogy az elsőfokú bíróság elmulasztotta felterjesztetni a 2022. szeptember 6. napján megtartott előkészítő ülésről készült jegyzőkönyvet. Észrevételezte továbbá, hogy a költségvetési csalás vonatkozásában a jogszabályi megjelölés pontosítandó az elkövetési fordulattal, a jogi indokolás pedig hiányos,

mivel az elsőfokú bíróság a költségvetést károsító bűncselekmény vonatkozásában, az elkövetési érték tekintetében elmulasztotta felhívni a Btk. 459. § (6) bekezdés d) pontját, másrészt a hamis magánokirat felhasználása vonatkozásában elmulasztott utalni a Kúria 36. számú Büntető Kollégiumi véleményére.

[6] Kifejtette, hogy a törvényszék nem elemezte és nem is értékelte a bűnösségi körülményeket, ezt pótlandó pedig indítványozta enyhítő körülményként értékelni azt, hogy a vádlott bűnsegédként valósította meg a terhére rótt bűncselekményeket, ugyanakkor súlyosító körülményként indítványozta figyelembe venni a folytatólagosságot, a halmazatot és a hamis magánokirat felhasználása esetében a cselekmény kétszeres minősülését. Az elsőfokú bíróság egyéb rendelkezéseit törvényesnek tartotta, és helyesnek ítélte az előzetes mentesítés mellőzését is. Mindezek alapján összességében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta azzal, hogy a költségvetést károsító bűncselekmény jogszabályi megjelölése helyesen bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. és 3. fordulat, (5) bekezdés b) pont 2. fordulat], míg a foglalkozástól eltiltás megnevezése helyesen gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltás.

[7] vádlott1 vádlott védője a fellebbezési nyilvános ülésen a fellebbezésének indokolásában foglaltakat változatlan tartalommal fenntartotta. Hangsúlyozta, hogy az igen jelentős időmúlás, valamint a vádlott kifogástalan személyi körülményei kellőképpen kompenzálják az elkövetett bűncselekmények tárgyát.

[8] A vádlott jövőbeni törvényszék elnöke életmódjának elősegítése érdekében pedig indokoltnak tartotta egyrészt a foglalkozástól eltiltás mellőzését, másrészt pedig a vádlott előzetes mentesítésben részesítését.

[9] A fellebbezések részben alaposak, a fellebbviteli főügyészség átiratában írtak pedig túlnyomó részben helytállóak.

[10] Figyelemmel arra, hogy az elsőfokú bíróság által papír alapon felterjesztett iratok valóban nem tartalmazták a fellebbviteli főügyészség által észrevételezett ügyiratot [2022. szeptember 6. napján megtartott előkészítő ülésről készült jegyzőkönyv], ezért a másodfokú bíróság – a Be. 596. § (1) bekezdés a) pontja alapján – intézkedett annak pótlólagos megküldése iránt.

[11] Mivel a védelmi fellebbezéseket kizárólag a Be. 583. § (3) bekezdés a) pontja alapján – a büntetés kiszabására és az előzetes mentesítésre vonatkozó rendelkezést támadva – jelentették be, ezért a másodfokú bíróság a Be. 590. § (3) bekezdésére figyelemmel az ítéletnek csak a fellebbezéssel sérelmezett rendelkezését, illetve részét bírálta felül [korlátozott felülbírálat].

[12] A korlátozott felülbírálat azonban – a Be. 590. § (5), (5a) és (7) bekezdéseiben rögzített keretek között – kiterjedt az elsőfokú bírósági eljárásra, illetve ennek körében azon eljárási szabályok megtartásának vizsgálatára, amelyek megsértése esetén az ítéletet a Be. 607. § (1) bekezdése, a Be. 608. § (1) bekezdése, valamint a Be. 609. § (1) bekezdése alapján hatályon kívül kell helyezni; továbbá a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására, illetve az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező kérdésekre vonatkozó rendelkezésekre is.

[13] Ennek során az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság nem vétett hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést, eljárását a perrendi szabályok megtartásával folytatta le.

[14] A törvényszék az irányadó törvényi rendelkezések megfelelő alkalmazásával fogadta el az előkészítő ülésen vádlottl vádlott bűnösséget beismerő nyilatkozatát. A vádlottal ekkor közölt figyelmeztetések hiánytalanok voltak, a vádlott bűnösséget beismerő nyilatkozata pedig egyértelmű volt, amelyet az ügyiratok tartalma is maradéktalanul alátámasztott.

[15] Tekintettel arra, hogy az elsőfokú bíróság ítélete vádlottl vádlott bűnösséget beismerő nyilatkozatának elfogadásán alapult, ezért a másodfokú bíróság a fellebbezéssel megtámadott ítéletnek a bűnösség megállapítására, valamint a vádirati minősítéssel egyező minősítésre vonatkozó rendelkezéseit csak akkor változtathatja meg, ha a terhelt felmentésének, az eljárás megszüntetésének vagy a bűncselekmény minősítése megváltoztatásának van helye [Be. 606. § (3) bekezdés].

[16] Figyelemmel pedig arra, hogy a fellebbezéseket kizárólag a Be. 583. § (3) bekezdés a) pontja alapján jelentették be, ezért a másodfokú bíróság nem vizsgálta az elsőfokú bíróság ítéletének megalapozottságát, és határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapította [Be. 591. § (2) bekezdés a) pont].

[17] Mivel azonban – a Be. 561. § (3) bekezdés a)-c) pontjaiból következően – a váddal kapcsolatos releváns adatok [a vádra történő utalás és a vád szerinti minősítés], valamint a terhelt személyi körülményeire vonatkozóan megállapított tények nem képezik a tényállás részét, ezért az ítéltábla az elsőfokú ítélet [2] bekezdésének utolsó mondatát mellőzte, míg az [1] bekezdését az alábbiak szerint kiegészítette.

[18] A vádhatóság a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő és büntetendő különösen nagy vagyoni hátrányt okozó, üzletszerűen

elkövetett költségvetési csalás büntette, valamint 2 rendbeli a Btk. 345. §-ába ütköző, aszerint minősülő és büntetendő folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége miatt emelt vádat vádlottl vádlottal szemben, mely bűncselekményeket a vádlott bűnsegédként valósított meg.

[19] Arra az esetre pedig, amennyiben vádlottl vádlott az előkészítő ülésen beismeri a bűnösségét a vádiratban terhére rótt cselekmények elkövetésében, és lemond a tárgyaláshoz való jogáról, 1 év 8 hónap – végrehajtásában 3 év próbaidőre felfüggesztett – szabadságvesztés; 2 év gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltás és 200 napi tétel, 1.000,- Ft/napi tétel, tehát végösszegében 200.000,- Ft pénzbüntetés kiszabását indítványozta. Ez utóbbi kiegészítés a Be. 565. § (2) bekezdésére figyelemmel bírt jelentőséggel.

[20] Az irányadó bírói gyakorlat szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság tényállásában írtakat elírás vagy számítási hiba esetén akkor is helyesbítheti, ha a korlátozott felülbírálatra tekintettel annak megalapozottságát nem vizsgálhatja, mindez azonban – a tényállás vonatkozásában – nem eredményezhet érdemi változást [EBD2019. B.20.].

[21] Mindezek alapján az ítéltábla az elsőfokú ítélet [156] bekezdésének első sorában szereplő „vádirat” megjelölést – mivel az nyilvánvaló elírás következménye – „ítéletre” helyesbítette.

[22] Az elsőfokú bíróság az általa a vádirattal egyezően megállapított – megalapozottságát illetően a másodfokú bíróság által a fentiekben írtak szerint nem vizsgált – tényállás alapján helyesen következtetett vádlottl vádlott bűnösségére, és a terhére rótt bűncselekmények jogi minősítése is megfelelt a büntető anyagi jog szabályainak.

[23] A költségvetést károsító bűncselekmény minősítésének jogszabályi megjelölése ugyanakkor pontatlan, mivel az elkövetési magatartások feltüntetése elmaradt. Erre figyelemmel azt a másodfokú bíróság annyiban pontosította, hogy vádlottl vádlott költségvetést károsító cselekménye a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. és 3. fordulatába ütköző, az (5) bekezdés b) pont 2. fordulata szerint minősülő és büntetendő költségvetési csalás büntette.

[24] A Be. 562. § (2) bekezdésében írtakból következően, ha a fellebbezés kizárólag a büntetésre, illetve az intézkedésre vonatkozó rendelkezés ellen irányul, az ügydöntő határozat indokolása – többek között – tartalmazza a bíróság által megállapított tényállás szerinti cselekmény minősítését [Be. 561. § (3) bekezdés e) pont]. Mindez nyilvánvalóan nem merülhet ki a megállapított bűncselekmény minősítését megalapozó jogszabályhely megjelölésében. Az ítéletben elbírált cselekmények jogi minősítése tehát abban az esetben is indokolást igényel, ha a fellebbezés kizárólag a kiszabott büntetést vagy az alkalmazott

intézkedést támadja, mint történt az jelen ügyben is. A jogi minősítés indokolásával ugyanakkor az elsőfokú bíróság adós maradt, amelyet az ítéltábla az alábbiak szerint pótol.

[25] Az irányadó tényállás szerint az cég1 képviseletében eljáró vádlott1 vádlott egyrészt valótlan tartalmú szerződések megkötésével, másrészt pedig – azokhoz kapcsolódóan – szintén valótlan tartalmú bizonylatok kiállításával működött közre a költségvetést károsító bűncselekmény elkövetésében.

[26] Bűnös közreműködése egyfelől abban állt, hogy az általa rendelkezésre bocsátott valótlan tartalmú szerződéseket és számlákat az cég3. – a szám azonosító számú pályázathoz kapcsolódóan 2015. szeptember 1. napján benyújtott záró kifizetési kérelemben – elszámolta, melynek következtében az Európai Unió és Magyarország költségvetését mindösszesen 113.623.132,- Ft vagyoni hátrány érte.

[27] Másrészt, a vádlott1 által képviselt cég1 nevében kiállított valótlan tartalmú számlák értékét, illetve azok általános forgalmi adó tartalmát az cég3. az esedékes adóbevallásaiban is szerepeltette, melynek következtében a gazdasági társaság az adófizetési kötelezettségét mindösszesen 55.856.536,- Ft-tal csökkentette jogosulatlanul.

[28] Mindezek alapján vádlott1 vádlott segítséget nyújtott ahhoz, hogy egyrészt a hivatkozott pályázattal összefüggésben a magyar és az uniós költségvetésből származó pénzeszközök vonatkozásában mást tévedésbe ejtsenek [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat], másrészt pedig ahhoz is, hogy az állami költségvetésbe – általános forgalmi adónemben – történő befizetési kötelezettség vonatkozásában valótlan tartalmú (adó)nyilatkozatot tegyenek [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 3. fordulat].

[29] Tekintettel arra, hogy a bűncselekménnyel okozott vagyoni hátrány összege az ötvenmillió-egy forintot meghaladja, de az ötszázmillió forintot nem éri el, így az – a Btk. 459. § (6) bekezdés d) pontjára is figyelemmel – a Btk. 396. § (5) bekezdés b) pont 2. fordulata szerint minősül. Az üzletszerűség Btk. 459. § (1) bekezdés 28. pontjában írt törvényi feltételei maradéktalanul fennálltak.

[30] A vádlott közreműködésével az cég1 nevében kiállított valótlan tartalmú szerződéseket és bizonylatokat az cég3-t azok alapján megillető jogosultságok fennállásának bizonyítása érdekében felhasználták, így azokkal összefüggésben a Btk. 345. §-ába ütköző, aszerint minősülő és büntetendő hamis magánokirat felhasználásának vétsége is megvalósult. A közbizalom elleni bűncselekmény a valótlan tartalmú okiratok által célzott jogviszonyok számára tekintettel minősül kettő rendbelinek. Az irányadó bírói gyakorlatra figyelemmel a hamis magánokirat felhasználásának vétsége mindkét esetben folytatódóan elkövetett, mivel ugyanazon jogviszonyból származó jogosultság létezésének bizonyítására több valótlan

tartalmú magánokirat többszöri felhasználására került sor [Btk. 6. § (2) bekezdés; 36/2007. BK vélemény].

[31] vádlott1 vádlott a terhére megállapított bűncselekményeket a Btk. 14. § (2) bekezdése alapján bűnsegédként valósította meg.

[32] Az elsőfokú bíróság egyáltalán nem vette számba és így nem is értékelte a büntetés kiszabása körében irányadó bűnösségi körülményeket. A Be. 562. § (2) bekezdéséből következően a bűnösséget megállapító ítélet indokolása a büntetés kiszabása, intézkedés alkalmazása, vagy ezek mellőzése esetén e döntés indokait – az alkalmazott jogszabályok megjelölésével – akkor is tartalmazza, ha a fellebbezés kizárólag a büntetésre, illetve az intézkedésre vonatkozó rendelkezés ellen irányul [Be. 564. § (4) bekezdés a) pont].

[33] Ezt pótolva az ítéltábla vádlott1 vádlott javára enyhítő körülményként értékelte bűnösségének beismerését [56/2007. BK vélemény II/11. pont], büntetlen előéletét [56/2007. BK vélemény II/1. pont], a bűncselekmények elkövetése óta eltelt hosszabb időt [56/2007. BK vélemény III/10. pont], valamint azt, hogy bűnsegédként valósította meg a terhére rótt bűncselekményeket [56/2007. BK vélemény III/5. pont]. A vádlott terhére ugyanakkor súlyosító körülményként vette figyelembe a többszörös bűnhalmazatot és a hamis magánokirat felhasználásának vétsége vonatkozásában a folytatólagos elkövetést [56/2007. BK vélemény III/6. pont].

[34] Az ekként számba vett bűnösségi körülményekre is figyelemmel helyesen járt el a törvényszék, amikor vádlott1 vádlottat végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre ítélte, a kiszabott büntetés mindenben törvényes. Az elsőfokú bíróság mind a szabadságvesztés tartamát, mind pedig a felfüggesztés próbaidejét arányosan állapította meg. Ugyancsak törvényes és arányos a pénzbüntetés kiszabása is.

[35] Az elsőfokú bíróság szintén helyesen járt el, amikor vádlott1 vádlottat 2 év időtartamra eltiltotta a – helyesen – gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozás gyakorlásától. A büntetés kiszabásának indokoltsága körében ugyanis nem hagyható figyelmen kívül az a körülmény, hogy a vádlott nem egy alkalommal, foglalkozásának felhasználásával bocsátott rendelkezésre valótlan tartalmú számlákat, amelyek utóbb egyrészt a pályázati támogatással kapcsolatos záró kifizetési kérelemben, másrészt pedig a bizonylatokat befogadó gazdasági társaság általános forgalmi adóbevallásában is felhasználásra kerültek, amelyekkel összességében 170 millió forintot megközelítő összegű vagyoni hátrány okozásában működött közre. Az elkövetett bűncselekmények konkrét tárgyi súlyára és az elkövetés körülményeire figyelemmel tehát az ítéltábla indokoltnak találta a foglalkozástól eltiltás kiszabását, annak mellőzésére nem kerülhetett sor.

[36] A 8/2015. (IV. 17.) AB határozat alapján elvégzett vizsgálat eredményeként ugyanakkor a másodfokú bíróság – a fentiekben már részletezett bűnösségi körülményeket értékelve, a törvényszék álláspontjával ellentétben – indokoltnak tartotta vádlott1 vádlott előzetes mentesítésben részesítését. Az ítéltábla az érdemesség körében figyelembe vette azt, hogy a vádlott büntetlen előéletű, bűnösségét az előkészítő ülésen a vádirattal egyezően beismerte, kedvező személyi körülményekkel rendelkezik, továbbá – az elkövetés körülményei körében azt, hogy – bűnsegédként valósította meg a bűncselekményeket, amelyek elkövetése óta jelentős időmúlás is bekövetkezett. A másodfokú bíróság ugyanakkor mellőzte az elsőfokú ítélet [164] bekezdésének utolsó két mondatában kifejtett indokolást.

[37] Észlelte az ítéltábla, hogy az elsőfokú bíróság – ítéletének [167] bekezdésében – hiányosan jelölte meg az alkalmazott jogszabályokat, ezért azokat kiegészítette a Btk. 79. §-ára, a Btk. 80. § (1)-(2) és (4) bekezdéseire, a Btk. 81. § (3) bekezdésére, a Btk. 82. § (1) bekezdésére, valamint a Btk. 38. § (1) bekezdésére történő utalással.

[38] A fentiekben kifejtettekből következően az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 606. § (1) bekezdése alapján eljárva a rendelkező részben írtak szerint megváltoztatta, egyebekben pedig – a Be. 605. § (1) bekezdése alapján – helybenhagyta.

[39] Észlelte az ítéltábla, hogy az elsőfokú bíróság pontatlanul jelölte meg a foglalkozástól eltiltás büntetés megnevezését, ezért azt akként helyesbítette, hogy vádlott1 vádlottat a gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól tekintette eltiltottnak.

[40] Habár a törvényszék helyesen rendelkezett arról, hogy a pénzbüntetést – meg nem fizetése esetén – szabadságvesztésre kell átváltoztatni, elmulasztotta ugyanakkor annak rögzítését, hogy ez esetben a szabadságvesztést fogházban, amennyiben pedig a felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását elrendelik, úgy börtönben kell végrehajtani. Ennyiben tehát az ítéltábla szintén pontosította az elsőfokú bíróság rendelkezését.

[41] Ugyancsak korrekcióra szorult a pénzbüntetésre engedélyezett részletfizetéssel kapcsolatos rendelkezés is annyiban, hogy vádlott1 vádlott az első részletet – az ítélet jogerőre emelkedésének időpontjára figyelemmel – 2023. október 25. napjáig köteles megfizetni.

[42] Az ítéltábla a Be. 613. § (1) bekezdése alapján – a Be. 574. § (1) bekezdésére figyelemmel – kötelezte a vádlottat a másodfokú bírósági eljárás során felmerült bűnügyi költség megfizetésére.

[43] Az ítélet elleni fellebbezési jog kizárása a Be. 615. § (1)-(2) bekezdésein alapul.

Szeged, 2023. szeptember 19.

dr. Joó Attila
a tanács elnöke

dr. Kóbor Jenő
előadó bíró

dr. Katona Dorottya
bíró

A Szegedi Ítéltábla Bf.III.187/2023/8. számú ítélete és a Szolnoki Törvényszék 6.B.882/2022/2. számú ítélete a jelen ítéletben foglalt változtatásokkal a mai napon jogerőre emelkedett.

Szeged, 2023. szeptember 19.

dr. Joó Attila
a tanács elnöke